

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: **ВАСПИТНИ РАД У ОДЈЕЉЕЊСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ (ВРОЗ)**

РАЗРЕД: **ДРУГИ**

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: **1**

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: **36**

Васпитни рад у одјељењској заједници обухвата директан васпитни рад са ученицима у одјељењској заједници која функционише као ученички колектив који има властиту организацију, уз координацију и руковођење које остварује одјељењски старјешина.

ОПШТИ ЦИЉЕВИ

- Развијање способности адаптивног и позитивног понашања које омогућује ученицима да ефикасно одговоре захтјевима и изазовима свакодневног живота тј. развијање основних животних вјештина које се односе на управљање емоцијама, комуникацију, изградњу односа, друштвену одговорност и развој критичког мишљења.
- Унапређивање знања и искустава, усвајање нових информација, вјежбање наученог, подстицање на критичко размишљање и примјену стечених знања у новим ситуацијама.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

- Утицати на развој сваког ученика (физички, социјални, емоционални, интелектуални, радни, морални и естетски развој ученика) кроз индивидуални приступ и континуирано праћење тока развоја.
- Упознавајући ученике о правима, одговорностима, дужностима и правилима живота и рада у колективу развијати способности и подстицати ученика за активно учествовање у раду одјељењске заједнице, разумијевање својих права и обавеза у поштовању тих права.
- Развијати способности и вјештине културног понашања у породици, школи, јавним установама и непосредном окружењу, те развијати сарадњу и толеранцију у одјељењу, школи и друштвеној средини, као и развијати културу понашања у вербалној и невербалној комуникацији.
- Подстицати и развијати здраве навике и стилове живота, те развијати свијест о значају очувања животне средине.
- Подстицати ученике да препознају и разликују своје емоције, те како да их контролишу и адекватно испоље у разним ситуацијама.
- Развијати осјећај патриотизма, интернационализма и традиционализма кроз културу, традицију и наслеђе.
- Развијати свијест код ученика о предностима и опасностима употребе дигиталних технологија и интернета.
- Развијање способности уочавања актуелних тема/проблема у колективу и друштвеној заједници, те конструктивно и прихватљиво рјешавање проблема.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставне области и теме

Оквирни број часова

Област 1: КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	15
Тема 1: Организација одјељењског колектива	3
Тема 2: Другарство	4
Тема 3: Култура понашања	6
Тема 4: Култура, традиција и наслеђе	2
Област 2: ДЈЕЧИЈА ПРАВА И ОБАВЕЗЕ	4
Тема 1: Дјечија права	2
Тема 2: Одговорности и обавезе	2
Област 3: ЗДРАВИ ЖИВОТНИ СТИЛОВИ	12
Тема 1: Заштита здравља и животне средине	4
Тема 2: Учење	3
Тема 3: Наше емоције	5
Област 4: ТЕМЕ ПО ИЗБОРУ/СЛОБОДНЕ ТЕМЕ	5
Тема 1: Хуманост на дјелу	2
Тема 2: Опасности од пиротехничких средстава, мина и других убојитих средстава	1
Тема 3: Слободне теме	2

Исходи учења	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Област 1: КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА (15)		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> наведе/објасни шта ће радити на часу ВРОЗ-а; наведе имена/надимке и неке особине својих другова; саслуша представљање другова из одјељења; својим ријечима објасни појам „ауторитет“, те уочи везу између моћи и ауторитета; идентификује ситуације у којима људи користе ауторитет или само моћ; објасни важност одјељењског избора (руководства); предложи, именује, идентификује и наброји 	<p>Тема 1: Организација одјељењског колектива (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> Ми у школи- моји другови, представљање. (Шта ћемо радити на часу ВРОЗ-а? Ко су моји другови, њихова имена/надимци и особине?) Ауторитет. -Одјељењско руководство (избор). Правила за наше одјељење, подјела задужења и одговорности. 	<p>Српски језик Природа и друштво Ликовна култура</p>

одјељењска правила		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни важност и неопходност међусобне сарадње; • прикаже/представи облике понашања који су резултат међусобног повјерења и који утичу на стварање климе разумијевања у одјељењу; • објасни својим ријечима шта се подразумева под појмом „приватност“; • опише неке од предмета приватности и наведе неке од начина заштите приватности; • уочи и наведе разлику између добре и „лоше“ тајне; • разумије важност повјерења, зна коме се обратити уколико има „лошу“ тајну; • објасни да су сви подједнако вриједни, без обзира на различитост; • препозна и прихвати различитост као предност. 	<p>Тема 2: Другарство (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Другарство је ... – како да будемо добри другари. -Међусобно упознавање кроз игру (моја омиљена играчка, моја омиљена игра). -Шта цијеним код себе, шта цијеним код друга? • Сарадња са друговима у извршавању школских задатака, међусобно помагање и позајмљивање. • Приватност -Чување тајни (добра и лоша тајна). • Однос дјечак и дјевојчица, међусобно поштовање, тужакање је лоша навика. 	<p>Ликовна култура Музичка култура Физичко васпитање</p>
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује облике правилног/примјереног и неправилног/непоримјереног понашања у различитим ситуацијама, мјестима и установама (школа, школско двориште, улица, установе културе ...); • образложи важност активног слушања за боље разумијевање и ефикасну комуникацију; • демонстрира облике понашања који су резултат активног слушања саговорника; 	<p>Тема 3: Култура понашања (6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Култура понашања ученика у школи и школском дворишту. • Култура понашања у говорној комуникацији: -Активно слушање, -Опхођење унутар породице и у одјељењу. -„Лијепа реч гвоздена врата отвара” -„Четири чаробне ријечи: хвала, молим, извини, изволи“ • Елементи лијепог понашања/Бонтон 	<p>Српски језик Природа и друштво</p>

<ul style="list-style-type: none"> • објасни основна правила и разлике у говорној комуникације у различитим ситуацијама (школи, породици, на улици); • идентификује, објасни и примјењује облике лијепог понашања при комуникацији са другим особама из своје околине; • користи лијепе ријечи у обраћању како са старијима, тако и са вршњацима; • наброји своје жеље, истакне важност њиховог усклађивања, те на почетку школске године постави своје жеље и циљеве у учењу на видном мјесту у учионици; • препозна ситуације и начин помоћи старијим особама; • објасни употребу мобилног телефона, те покаже научено; • разумије да кориштење компјутера, таблета и интернета, као и друштвених мрежа без надзора родитеља или неке друге блиске одрасле особе може да буде веома опасно; • у складу са својим узрастом, користи рачунар/лаптоп, таблет и интернет за потребе школе и учења. 	<p>-Како се понашамо: на улици, у насељу, тржном центру, у јавном превозном средству, на степеништу, у лифту, у продавници, у биоскопу, у позоришту, у библиотеци, у музеју, на утакмици и зоолошком врту.</p> <p>-Како се поздрављамо: у школи, на улици, у друштву- ословљавање.</p> <p>-Понашање у гостима и са гостима, понашање за столом.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Помоћ старијима – у којим све ситуацијама, можемо да помогнемо старијим особама. • Моје жеље (Дрво жеља). • Мобилни телефон – како и када користимо мобилни телефон (предности и опасности). • Како, када и за коју намјену користимо рачунар/лаптоп, таблет и интернет (предности и опасности од интернета). 	
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зна основне информације о Светосављу као традицији српског народа; • сазна основне информације о традицији других народа у Републици Српској; • рецитује стихове или изради ликовни рад поводом 	<p>Тема 4: Култура, традиција и наслеђе (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наслеђе: Светосавско славље и традиција. • Традиција других народа у Републици Српској. • Свечаности из живота породице, школе, локалне заједнице и друштвене 	<p>Српски језик Природа и друштво Ликовна култура</p>

<p>обиљежавања значајних датума за породицу, школу, локалну заједницу и/или друштвену средину.</p>	<p>средине.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Значајни датуми (обиљежавање). 	
<p>Област 2: ДЈЕЧИЈА ПРАВА И ОБАВЕЗЕ (4)</p>		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • упозна основна дјечија права; • наброји/идентификује неколико дјечијих права из Конвенције о правима дјетета; • учествује у активностима за обиљежавање Дјечије недјеље; • изрази своје склоности и способности у Недјељи дјетета кроз ликовни, литерарни и/или рецитаторски рад; • својим ријечима објасни појам „одговорност“ и зашто је она важна; • идентификује/наведе примјере одговорности које има; • препозна и наведе награде и казне за испуњавање и/или неиспуњавање одговорности. • наведе и објасни важност својих права и обавеза које има као ученик у одјељењској заједници. 	<p>Тема 1: Дјечија права (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дјечија права -учимо о нашим правима (Конвенција о правима дјетета). • Дјечија недјеља (садржаји/активности обиљежавања) <p>Тема 2: Одговорности и обавезе (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одговорност • Ја имам обавезу да... • Права и обавезе мене као ученика у одјељењској заједници 	<p>Ликовна култура Српски језик</p>
<p>Област 3: ЗДРАВИ ЖИВОТНИ СТИЛОВИ (12)</p>		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни употребу прибора за личну хигијену; • демонстрира/објасни употребу прибора за јело; • уредно одржава школски прибор; • важност здраве исхране 	<p>Тема 1: Заштита здравља и животне средине (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лична хигијена. • Исхрана. Важност здраве исхране. • Чување животне средине (Шта ја лично могу да урадим?) 	<p>Природа и друштво Физичко васпитање</p>

<p>објасни својим ријечима;</p> <ul style="list-style-type: none"> • наброји намирнице које чине здраву и разноврсну исхрану; • наведе и примјени поступке/активности који могу помоћи у очувању животне средине; • учествује у уређењу учионице, дворишта, парка, окућнице ... 		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • направи план дневних активности у којима ће обавезе према учењу и школи наћи своје мјесто; • упозна основне технике учења и исте примјењује при учењу; • осмисли и користи слободно вријеме на начин да осликава правилну организацију дневних активност. 	<p>Тема 2: Учење (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Радне навике - распоред дневних активности. • Путоказ за успјешно учење (технике учења). • Слободно вријеме – како га адекватно организовати. 	<p>Српски језик Природа и друштво</p>
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује и разликује основне емоције/осјећања; • именује и препозна своја осјећања изражена вербалним и/или невербалним начином; • повеже понашање са емоцијом/осјећањем и зна да објасни како да контролише емоције/осјећања (нпр. бијес) у ситуацијама када се она испољавају; • упозна дијалог као начин рјешавања сукоба; • спозна како се осјећа и како се други могу осјећати, те препозна ситуације у којима се неко лоше осјећа; • спозна начине како да 	<p>Тема 3: Наше емоције (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основна осјећања. Ријечи и осјећања (радионице). -Осјећам се... -О стиду и срамоти. -Шта нас плаши? • Како можемо контролисати непријатну емоцију (бијес)? • Важност емпатије и шта она треба да значи? 	<p>Ликовна култура Српски језик</p>

<p>превазиђје страх и стид;</p> <ul style="list-style-type: none"> • научи како може да искаже и прихвати своја осјећања; • искаже способност саосјећања и разумијевања за друге. 		
Област 4: ТЕМЕ ПО ИЗБОРУ/СЛОБОДНЕ ТЕМЕ (5)		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни појам хуманост, хуманитарни рад и повезаност хуманости и доброте; • препозна ситуације у којима је потребно да своју доброту и хуманост покаже на дјелу у складу са својим могућностима и узрастом; • помажући другима, боље разумије и прихвата праве вриједности, хуманост, дарезљивост и ангажовање у заједници што доприноси и његовом самопоуздању; • учествује у акцијама Црвеног крста у школи, али и акцијама других хуманитарних организација. 	<p>Тема 1: Хуманост на дјелу (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хуманост и хуманитарни рад? • Црвени крст, невладине и друге хуманитарне организације у заједници (активна сарадња). • Акција Црвеног крста наше школе -„Моје мало неком значи много“ -„Кад подијелим имам више“. -„Даруј слаткиш, буди хуман“ 	<p>Ликовна култура Српски језик</p>
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни шта су пиротехничка средстава и мине; • наброји нека од пиротехничких средстава; • наведе опасности које пријете од пиротехничких средстава и мина; • наведе начине заштите од пиротехничких средстава, мина и других експлозивних средстава. 	<p>Тема 2: Опасности од пиротехничких средстава, мина и других убојитих средстава (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Шта су пиротехничка средства, мине и друга експлозивна средства? • Основни подаци о пиротехничким средствима, минама, опасности (ознаке), заштита. 	<p>Природа и друштво</p>

<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна ситуацију и/или појаву и објасни због чега је она важна/актуелна; • користи безбједне начине понашања током одређене ситуације/појаве. 	<p>Тема 3: Слободне теме (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ситуације и појаве времена у коме живимо (земљотреси, пандемије, поплаве...) 	
---	--	--

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ

Програм васпитног рада у одјељењској заједници обухвата четири наставне области: *Култура живљења, Дјечија права и обавезе, Здравни животни стилови и Теме по избору/Слободне теме*, а у оквиру сваке од области двије до четири теме. Предложене *Слободне теме* су само приједлог/оквир, што значи да одјељењски старјешина може у оквиру ове области да бира и реализује друге садржаје за које процијени да су неопходни за реализацију, а у складу са потребама ученика из одјељења. Наставне области и теме су релативно аутономне, јер неке од тема могу се обрађивати у корелацији са другим наставним садржајима/темама, интегрисати и реализовати.

Реализација програмских садржаја васпитног рада у одјељењској заједници подразумијева крајње флексибилан приступ. Флексибилан приступ се односи, како на моделе рада, тако и на динамику извођења. Часове ВРОЗ-а (Васпитни рад у одјељењској заједници) треба реализовати уз кориштење модела интерактивне наставе, те радионичког начина рада. Примјеном савремених модела наставног рада на часовима одјељењске заједнице, радионичким приступом у раду, часови ВРОЗ-а биће много занимљивији за ученике, једноставнији за реализацију и ефикаснији у постизању циљева учења, али првенствено у остварењу исхода учења.

Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер остварење дефинисаних исхода учења, могуће је и кориштењем садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика. То значи да неки понуђени садржаји неће бити реализовани или ће неки садржаји бити замијењени сличним садржајима које одаберу одјељењски старјешина и/или ученици.

Сваки одјељењски старјешина је задужен да креира годишњи, те оперативне планове и програме рада за своје одјељење, уважавајући програмски оквир, искуства ученика, специфичности средине, те уз обавезне консултације и учествовање ученика.

Наставни програм ВРОЗ-а реализује се током 36 наставних седмица, по правилу са по једним часом седмично. У посебним ситуацијама када је потребно више времена за реализацију одређених садржаја, те када је планирана реализација ван учионичког простора могуће је кориштење тзв. двочаса/блок часа, што се посебно планира и евидентира.

Предложени оквирни број часова за реализацију садржаја и остварење исхода учења могуће је (а негдје ће бити и потребно) кориговати, тј. извршити прерасподјелу фонда сати за поједине наставне области, теме и/или садржаје.

У складу са принципима савременог васпитања и образовања, одјељењски старјешина добија нову улогу, што подразумијева да посједује особине демократичности, флексибилности, отворене комуникације, толеранције и слично. Одјељењски старјешина, у договору са ученицима има потпуну слободу да наставну област и одређену тему реализује као цјелину или да у различитим временским периодима реализује дио садржаја неке наставне области и теме. Редослијед навођења садржаја у оквиру одређених области и тема у наставном програму *Васпитни рад у одјељењској заједници за 2.разред основне школе* није обавезујући редослијед реализације наведених области, тема и садржаја.

Одјељењски старјешина осмишљава активности, координира рад међу ученицима, даје им јасна упутства за реализацију одређених садржаја, поштује специфичности узраста ученика, индивидуалних разлика, те специфичности ученичког колектива и средине у којој се налази школа.

За реализацију програма ВРОЗ-а, односно појединих области, тема и садржаја, одјељењским старјешинама ће бити на располагању *Приручник за наставнике- Васпитни рад у одјељењској заједници (примјери добре праксе)*.